1. భారతదేశం వంటి ప్రజాస్వామ్య దేశంలో, న్యాయవ్యవస్థ చట్ట నిర్మాణంలో పాల్గొనడం ఎన్నిక కాని వ్యక్తుల ప్రభావాన్ని పెంచుతుందని అంటారు. ఈ వ్యాఖ్యను పరిశీలించండి.

న్యాయ చట్టనిర్మాణం అనేది న్యాయవ్యవస్థ తమ తీర్పుల ద్వారా కొత్త న్యాయ ప్రమాణాలు లేదా సూత్రాలను సృష్టించే ప్రక్రియను సూచిస్తుంది. ప్రజాస్వామ్య దేశమైన భారతదేశంలో, చట్ట నిర్మాణాధికారం ఎన్నికైన ప్రజాప్రతినిధుల వద్ద ఉండటంతో, ఈ విధానం కొంత వివాదాస్పదంగా మారుతుంది.

ఎన్నిక కాని వ్యక్తుల ఎదుగుదలకు దారితీసే న్యాయ చట్టనిర్మాణం

1. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను దెబ్బతీస్తుంది

- **ప్రతినిధిత్వం లోపం:** న్యాయమూర్తులు ప్రజలచే ఎన్నిక చేయబడరు, కాబట్టి వారు చట్టాలను రూపొందించే అధికారం ఉపయోగించడం న్యాయబద్ధతపై సందేహాలను రేకెత్తిస్తుంది.

✓ **ఉదాహరణ:** విశాఖపట్నం వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ రాజస్థాన్ (1997) కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఉద్యోగ స్థలంలో లైంగిక వేధింపులపై మార్గదర్శకాలను రూపొందించింది, దీని ద్వారా కొత్త చట్టాన్ని సృష్టించినట్లే అయింది.

- **అధికారాల విభజన:** న్యాయపరమైన చట్టం న్యాయవ్యవస్థ మరియు శాసనసభ మధ్య రేఖలను చెరిపివేస్తుంది, ఇది అధికార సమతుల్యతను దెబ్బతీసే అవకాశం ఉంది.

✓ **ఉదాహరణ:** రాష్ట్ర విధాన నిర్దేశక సూత్రాలు (DPSP) లోని అధికరణం 50, స్వాతంత్ర్యాన్ని కాపాడటానికి న్యాయవ్యవస్థను కార్యనిర్వాహక శాఖ నుండి వేరు చేయాలని నొక్కి చెబుతుంది.

2. బాధ్యతా రాహిత్యం

- **ప్రత్యక్ష బాధ్యత లేకపోవడం:** న్యాయమూర్తులు ఎన్నికైన ప్రతినిధుల మాదిరిగా ఓటర్లకు బాధ్యత వహించరు. దీని ఫలితంగా ప్రజా అభిప్రాయాన్ని ప్రతిబింబించని తీర్పులు వెలువడే అవకాశం ఉంటుంది.

✓ **ఉదాహరణ:** తీయ న్యాయ నియామక కమిషన్ (NJAC) చట్టాన్ని సుప్రీంకోర్టు 2015లో రద్దు చేయడం న్యాయ వ్యవస్థలో బాధ్యత అంశంపై తీవ్రమైన చర్చలకు దారితీసింది.

- **మార్చలేని తీర్పులు:** న్యాయ తీర్పులు దీర్ఘకాల ప్రభావం చూపవచ్చు, వాటిని తిరస్కరించడం లేదా సవరించడం క్లిష్టమైన ప్రక్రియగా ఉంటుంది.

✓ **ఉదాహరణ:**గోలక్‌నాథ్ వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం (1967) కేసులో సుప్రీంకోర్టు పార్లమెంట్‌కు మౌలిక హక్కులను సవరించే అధికారం లేదని తీర్పు ఇచ్చింది, దీన్ని తరువాత 24వ సవరణ ద్వారా మార్చారు.

3. న్యాయ అతిక్రమణ

- **శాసన రంగంలో జోక్యం:** కొన్నిసార్లు కోర్టులు తమ హద్దులను దాటి, శాసనసభ పరిధిలోని బాధ్యతలను స్వీకరిస్తాయి.

✓ **ఉదాహరణ:** 2016లో సుప్రీంకోర్టు జాతీయ రహదారుల సమీపంలో మద్యం విక్రయాన్ని నిషేధించిన ఆదేశం శాసనసభ పరిధిలో ఉండే విధాన నిర్ణయాలను ప్రభావితం చేసింది.

- **విధాన రూపకల్పన:** కొన్నిసార్లు న్యాయమూర్తులు శాసనసభ పరిధిలో ఉండే విధాన నిర్ణయాలను స్వయంగా తీసుకునే ప్రయత్నం చేస్తారు, ఇది ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలకు విరుద్ధంగా ఉంటుంది

న్యాయ చట్టనిర్మాణం ఎన్నిక కాని వ్యక్తుల ఎదుగుదలకు కారణం కాదు.

1. హక్కుల పరిరక్షణ

- **మౌలిక హక్కుల సంరక్షణ:** శాసనసభ చర్యలు తీసుకోకపోయినప్పుడు లేదా ఆలస్యం చేసినప్పుడు, కోర్టులు పౌరుల హక్కులు మరియు స్వేచ్ఛలను రక్షించేందుకు ముందుకు వస్తాయి.

✓ **ఉదాహరణ:** నవతేజ్ సింగ్ జోహార్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2018) కేసులో సుప్రీంకోర్టు సమలైంగికతను నేరం కాదని ప్రకటించి వ్యక్తిగత హక్కులను రక్షించింది.

- **శాసన వైఫల్యాలను పరిష్కరించడం:** శాసనసభ సరైన చర్యలు తీసుకోని సందర్భాల్లో లేదా లోపాలు ఉన్నప్పుడు, న్యాయ జోక్యం ఆ ఖాళీలను భర్తీ చేస్తుంది.

✓ **ఉదాహరణ:** రాజ్యాంగంలోని అధికరణం 21 ప్రకారం ఉన్న జీవన హక్కు మరియు వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ హక్కును, న్యాయవ్యవస్థ విస్తరించి, గోప్యత వంటి అనేక హక్కులను కూడా దానిలో చేర్చింది. (జస్టిస్ కె.ఎస్. పుట్టస్వామి వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా, 2017).

2. న్యాయం సాధన

- **సమయోచిత జోక్యం:** అత్యవసర పరిస్థితుల్లో న్యాయస్థానాల తీర్పులు తక్షణ పరిష్కారాలను అందించి, న్యాయం మరియు సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహిస్తాయి.

✓ **ఉదాహరణ:** మేనకా గాంధీ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (1978) కేసులో సుప్రీంకోర్టు అధికరణం 21ను విస్తరించి, ప్రతి పౌరుడికి న్యాయమైన ప్రవర్తన కల్పించాలనే భావనను బలపరిచింది.

- **శాసన వైఫల్యాలను సరిదిద్దడం:** ర్టులు అన్యాయమైన లేదా పాత చట్టాలను సవరించి, అవి సమకాలీన విలువలు మరియు రాజ్యాంగ సూత్రాలకు అనుగుణంగా ఉండేలా చేస్తాయి.

✓ **ఉదాహరణ:** షాయరా బానో వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2017) కేసులో సుప్రీంకోర్టు త్రిపుల్ తలాక్ విధానాన్ని రాజ్యాంగ విరుద్ధమని ప్రకటించి, శాసనసభ చర్యల లోపాన్ని సరిచేసింది.

3. తనిఖీలు మరియు సమతుల్యత

- **అధికార దుర్వినియోగం నివారణ:** న్యాయ సమీక్ష కార్యనిర్వాహక మరియు శాసన విభాగాలపై నియంత్రణగా వ్యవహరించి, అధికార దుర్వినియోగాన్ని నివారిస్తుంది.
- **ప్రజాస్వామ్య బలపరిచడం:** చట్టాలు రాజ్యాంగ సూత్రాలకు అనుగుణంగా ఉన్నాయనే విషయాన్ని నిర్ధారించడం ద్వారా, న్యాయవ్యవస్థ ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనను బలపరుస్తుంది.

✓ **ఉదాహరణ:** కేశవానంద భారతీ వర్సెస్ కేరళ రాష్ట్రం (1973) కేసులో స్థాపించబడిన మూల నిర్మాణ సిద్ధాంతం రాజ్యాంగం యొక్క ప్రాథమిక రూపాన్ని ఎటువంటి సవరణల ద్వారా కూడా మార్చరాదని నిర్ధారిస్తుంది.

మౌలిక హక్కుల పరిరక్షణలో మరియు శాసన లోపాలను పూరించడంలో న్యాయ చట్టనిర్మాణం కీలక పాత్ర పోషించినప్పటికీ, ప్రజాస్వామ్య విలువలను మరియు అధికార విభజన సూత్రాన్ని దెబ్బతీయకుండా ఉండేందుకు న్యాయ నియంత్రణతో దానిని వినియోగించాలి. రాజ్యాంగ పరిమితులను గౌరవిస్తూ, న్యాయ వివేకంతో నడుచుకునే సమతుల దృష్టికోణం ద్వారా భారత రాజ్యాంగ ప్రజాస్వామ్యంలో న్యాయవ్యవస్థ మరియు శాసనసభ రెండింటి సమగ్రతను కాపాడవచ్చు.

2. భారతదేశంలో ఆల్ ఇండియా జ్యుడీషియల్ సర్వీసెస్ (AIJS) యొక్క భావనను మరియు దీని ద్వారా భారత న్యాయవ్యవస్థకు కలిగే ప్రయోజనాలను చర్చించండి. AIJS అమలులో ఎదురయ్యే సవాళ్లు మరియు వ్యతిరేకతలను వివరించండి?

ఆల్ ఇండియా జ్యుడీషియల్ సర్వీసెస్ (AIJS) భావన భారతదేశవ్యాప్తంగా న్యాయవ్యవస్థలో ఏకరీతి ప్రమాణాలను స్థాపించడానికి కేంద్రీకృత న్యాయ అధికారుల బృందాన్ని సృష్టించాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉంది. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 312 కింద ప్రతిపాదించబడిన ఈ వ్యవస్థ, న్యాయమూర్తుల లోటు, న్యాయ నాణ్యత, మరియు న్యాయం అందజేయడంలో ఆలస్యాలు వంటి సమస్యలను పరిష్కరించడమే లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

AIJS యొక్క ఉద్దేశించిన ప్రయోజనాలు

1. ప్రమాణాల్లో ఏకరూపత:

- అన్ని రాష్ట్రాల్లో న్యాయ అధికారుల నియామకం, శిక్షణ, మరియు సేవా నిబంధనల్లో ఏకరీతిని నిర్ధారించి, న్యాయవ్యవస్థ నాణ్యతను మెరుగుపరుస్తుంది.
- **ఉదాహరణ:** భారత పరిపాలనా సేవ (IAS) మాదిరిగా, AIJS దేశవ్యాప్తంగా న్యాయవ్యవస్థలో స్థిరత్వం మరియు సదృశతను తీసుకురావడమే లక్ష్యం.

2. ఖాళీలను భర్తీ చేయడం:

- తక్కువ స్థాయి కోర్టులలో ఉన్న భారీ స్థాయిలో ఖాళీలను భర్తీ చేయడంలో ఇది సహాయపడుతుంది, తద్వారా న్యాయ వ్యవస్థపై ఉన్న భారం తగ్గుతుంది.
- **ఉదాహరణ:** భారత న్యాయ సంఘం ప్రకారం, ఉప కోర్టుల్లో 5,000 కంటే ఎక్కువ న్యాయమూర్తుల పోస్టులు ఖాళీగా ఉన్నాయి.

3. న్యాయమూర్తుల నాణ్యత మెరుగుదల:

- కఠినమైన మరియు ప్రమాణీకృత ఎంపిక ప్రక్రియ ద్వారా అత్యుత్తమ ప్రతిభ కలిగిన అభ్యర్థులనే ఎంపిక చేయడం సాధ్యమవుతుంది.

4. పెండింగ్ కేసుల తగ్గింపు:

- ఎక్కువ న్యాయమూర్తులు ఉండడం వల్ల పెండింగ్‌లో ఉన్న కేసులను వేగంగా పరిష్కరించవచ్చు, తద్వారా సమయానుకూల న్యాయాన్ని అందించవచ్చు.
- **ఉదాహరణ:** జాతీయ న్యాయ డేటా గ్రిడ్ (2021) ప్రకారం, భారత కోర్టుల్లో 3.5 కోట్లకుపైగా కేసులు పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి.

AIJS అమలులో ఎదురయ్యే సవాళ్లు మరియు వ్యతిరేకత

1. సమాఖ్య నిర్మాణంపై ఆందోళనలు:

- రాష్ట్రాలు తమ రాష్ట్ర న్యాయవ్యవస్థపై నియామక మరియు పరిపాలనా నియంత్రణ కోల్పోతామనే భయంతో వ్యతిరేకత వ్యక్తం చేస్తున్నాయి, ఇది సమాఖ్య స్వాతంత్ర్యాన్ని దెబ్బతీయవచ్చు.
- **ఉదాహరణ:** భారత రాజ్యాంగంలోని అధికరణం 233 ప్రకారం, జిల్లా న్యాయమూర్తుల నియామక హక్కు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకే ఉంది.

2. భాష మరియు స్థానిక చట్టాలు:

- వేరే రాష్ట్రాల నుంచి వచ్చిన న్యాయమూర్తులు స్థానిక భాషలు మరియు చట్టాలను అర్థం చేసుకోవడంలో కష్టాలు ఎదుర్కొనవచ్చు, ఇది న్యాయం నాణ్యతపై ప్రభావం చూపుతుంది.

- **ఉదాహరణ:** ప్రతి రాష్ట్రానికి తనకంటూ ప్రత్యేక చట్టపరమైన సంప్రదాయాలు మరియు భాషా వైవిధ్యం ఉండటం వల్ల AIJS అధికారులకు అనుసంధానం సవాలుగా మారుతుంది.

3. రాష్ట్ర న్యాయవ్యవస్థ నుండి వ్యతిరేకత:

- ప్రస్తుతం ఉన్న రాష్ట్ర న్యాయ వ్యవస్థలు తమ అధికారాలు మరియు ప్రభావం తగ్గిపోతాయనే భయంతో AIJS అమలుకు వ్యతిరేకత చూపుతున్నాయి.
- **ఉదాహరణ:** హైకోర్టులు న్యాయ నియామకాల్లో తమ పాత్ర కోల్పోతామనే ఆందోళన వ్యక్తం చేశాయి.

4. నియామక మరియు శిక్షణ సమస్యలు:

- AIJS కోసం బలమైన నియామక మరియు శిక్షణ వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయడం సవాలుతో కూడినది మరియు విస్తృత వనరులు అవసరం అవుతాయి.

5. అధిక బ్యూరోక్రటీకరణ ప్రమాదం:

AIJS వల్ల న్యాయవ్యవస్థలో అధిక బ్యూరోక్రటీకరణ పెరిగి, న్యాయ స్వాతంత్ర్యం దెబ్బతినవచ్చనే భయాలు ఉన్నాయి.

ముగింపు:

AIJS విజయవంతమైన అమలుకు సమాఖ్య ఆందోళనలను సమతుల్యం చేయడం, భాష మరియు స్థానిక చట్టాల సమస్యలను పరిష్కరించడం, మరియు న్యాయ స్వాతంత్ర్యాన్ని కాపాడడం అత్యంత అవసరం. సరైన ప్రణాళిక, వాటాదారులతో సంప్రదింపులు, మరియు దశలవారీ అమలు ద్వారా ఈ సవాళ్లను అధిగమించి, భారత న్యాయవ్యవస్థ సామర్థ్యాన్ని మరియు సమర్థతను గణనీయంగా పెంచవచ్చు.